

Oskäliga väntetider i domstolarna – en granskning av Göteborgsområdet

Så många har fått
vänta mer än 2 år i en
domstolsinstans
i Göteborgsområdet

Närmare
1 500
Göteborgare

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Vad innebär oskäligen väntetider?	4
Väntetider – ett utbrett problem som hotar rättssäkerheten	5
Vanligaste fällningen i Europadomstolen	5
Domstolarna lever inte upp till sina egna mål	6
Omfattande JO-kritik	6
Ett regionalt perspektiv – det drabbade Göteborgsområdet	7
Göteborgs tingsrätt	10
Mölnads tingsrätt	10
Hovrätten för Västra Sverige	10
Länsrätten i Göteborg	10
Kammarrätten i Göteborg	11
Slutord	12
Referenser	13

Centrum för rättvisa driver rättsfall och deltar i debatten.
Målet är att få genomslag för de fri- och rättigheter som
skyddas i Europakonventionen, grundlagen och vanlig lag.
Läs mer på www.centrumforrattvisa.se

Sammanfattning

”... det har utvecklats en viss uppgivenhet hos både domstolar och allmänhet när det gäller de långa handläggningstiderna...”

– Justitieombudsmannen, JO, i sin ämbetsberättelse 2008/09 s. 22

För att ett avgörande i domstol ska betraktas som rättssäkert krävs att det är korrekt, att skälen för avgörandet är begripliga, att lika fall ska ha avgjorts lika och att avgörandet skett inom rimlig tid.

När domstolarnas handläggning drar ut på tiden blir enskilda lidande. Individer får leva i rättsosäkerhet i väntan på att domstolen ska fatta beslut. Yrkesplaner grusas och företag går i konkurs. Brott hinner preskriberas och vittnen glömmes. Oskyldiga tvingas leva med misstankar riktade mot sig längre än nödvändigt. Oskäligen väntetider underminerar förtroendet för rättsväsendet och är ett hot mot rättssäkerheten.

Det är i och för sig inte bara domstolar som dras med orimliga handläggningstider – det gör även åklagare, polis och andra rättsvårdande myndigheter. Men domstolarna har en särskild ställning i en väl fungerande rättsstat. Därför är det naturligt att sätta luppen på just domstolarna.

För att få en överblick av problemet med långa handläggningstider i domstolarna har Centrum för rättvisa tidigare gjort en övergripande granskning av handläggningstiderna i hela landet och kommit fram till att:

- [Oskäligen väntetider i domstolarna är den vanligast orsaken till att Sverige fälls i Europadomstolen.](#)
- [Under 2007 och 2008 levde inget av domstolsslagen \(tingsrätter, hovrätter, Högsta domstolen, länsrätter, kammarrätter och Regeringsrätten\) upp till sina verksamhetsmål om handläggningstider.](#)

Granskningen av Göteborgsområdet

Granskningens omfattning

I Göteborgstrakten har Centrum för rättvisa tillsammans med en grupp juridikstudenter från Göteborgs universitet granskat alla fall från 2008 fram till 15 mars 2009 som fått vänta i mer än 2 år i någon av följande 5 domstolarna:

- [Tingsrätten i Göteborg](#)
- [Tingsrätten i Mölndal](#)
- [Hovrätten för Västra Sverige](#)
- [Länsrätten i Göteborg](#)
- [Kammarrätten i Göteborg](#)

Granskningens resultat

En sammanställning av det material som Centrum för rättvisa begärt från olika domstolar visar följande:

- En av landets hovrätt med kortast väntetid (Hovrätten i Västra Sverige) och två av landets domstolar med längst väntetider ligger i Göteborgsområdet (Göteborgs tingsrätt och Kammarrätten i Göteborg).
- Under perioden 2008 till 15 mars 2009 hade 1 371 fall fått vänta mer än 2 år i någon av domstolarna i Göteborg.
- I 73 av 125 äldsta fallen (de 25 äldsta fallen i var och en av de 5 domstolarna i Göteborgsområdet) föreligger en kränkning av rätten till rättegång inom skälig tid enligt artikel 6 i Europakonventionen.
- Skulle var och en av dessa 73 drabbade begära skadestånd enligt Europadomstolens praxis skulle skadeståndet uppgå till 4,5 miljoner kronor.

Vad innebär oskäligen väntetider?

”Var och en skall, vid prövningen av hans civila rättigheter och skyldigheter eller av en anklagelse mot honom för brott, vara berättigad till en rättvis och offentlig rättegång inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol som upprättats enligt lag.”

– Ur artikel 6 i Europakonventionen

Det finns två relevanta rättsliga mått på vad som är att betrakta som oskäligen väntetider: dels det skyndsamhetskrav som uttalas i rättegångsbalken, dels rätten till rättegång inom skälig tid enligt artikel 6 i Europakonventionen.

I praktiken är det framför allt Europakonventionen som får genomslag, inte minst sedan Högsta domstolen 2005 slog fast att enskilda som drabbas av oskäligen väntetider i rättsväsendet har rätt till skadestånd och att detta ska dömas ut av svenska domstolar.

Vad som är oskäligen handläggningstider enligt artikel 6 i Europakonventionen har under många år utvecklats i Europadomstolens praxis. Europadomstolen gör en helhetsbedömning av den totala handläggningstiden i samtliga instanser och granskar särskilt inaktivitet från domstolens sida. De fyra avgörande faktorerna är:

- målets komplexitet
- vad som stått på spel för den enskilde
- parternas agerande
- domstolarnas eller myndigheternas aktivitet

Komplicerade mål där exempelvis en stor mängd bevisning måste prövas får ta längre tid i anspråk. Men å andra sidan kan sakfrågans karaktär ändå påkalla en skyndsam handläggning, framför allt om mycket står på spel för den enskilde och om en skada som är svår att återställa kan uppstå om väntetiden blir för lång.

Vidare väger man in hur parterna eller den tilltalade har agerat och hur den handläggande myndigheten har agerat (även centralt enligt rättegångsbalken). Har den som klagat på handläggningstiden gjort omotiverade invändningar under processens gång medför det av naturliga skäl en längre handläggningstid. Det är däremot inte acceptabelt att den handläggande myndigheten i utdragna perioder inte vidtar någon åtgärd och låter ett ärende ligga och samla damm (man talar om ”inaktivitet”). En viktig sak är att bristande resurser eller organisatoriska problem inte utgör godtagbara ursäkter för långsam handläggning.

En tumregel, enligt Europadomstolen, är att ett mål ska handläggas inom ett år i en instans. Vanliga mål bör inte ta mer än 2 år i samtliga instanser. Mer komplexa mål bör

sällan ta mer än 5 år och så gott som aldrig mer än 8 år i samtliga instanser (jmf SOU 2008:16, Förtursförklaring i domstol s. 36).

Enligt Europadomstolens praxis har den som drabbats av oskälig väntetid rätt till skadestånd både för den faktiska skada som väntetiden orsakat och den ideella skada som orsakats av den frustration och rättsosäkerhet som följt av den långa väntetiden. Europadomstolen har ansett att skadeståndet för den ideella skadan ska vara omkring 1 000 – 1 500 euro för varje år av väntan.

Det finns idag en möjlighet att begära skadestånd för oskäliga väntetider i domstol. En begäran kan göras genom ett kostnadsfritt förfarande hos Justitiekanslern. Det går också att begär skadestånd i allmän domstol (tingsrätt).

Väntetider – ett utbrett problem i hela landet som hotar rättssäkerheten

Vanligaste fällningen i Europadomstolen

Under de senaste tio åren (1 januari 1999-31 december 2008) har Europadomstolen meddelat dom i 25 mål mot Sverige. I fem fall fann Europadomstolen att det inte förelåg någon kränkning av Europakonventionen. I 20 fall fann Europadomstolen att en eller flera rättigheter i konventionen hade kränkts. I 10 av dessa fall fälldes Sverige för oskäligt långa handläggningstider. Annorlunda uttryckt: 50 procent av alla fällande domar mot Sverige de senaste 10 åren gäller rätten till rättegång in om skälig tid.

Men domarna från Europadomstolen ger ändå inte hela bilden. Under samma tioårsperiod har nämligen svenska staten förlikt 45 mål, dvs gjort upp med den person som har klagat innan Europadomstolen har hunnit komma med sin dom. 37 av dessa 45 förlikningsfall – 82 procent av fallen – har handlat om oskäligt långa handläggningstider.

En förlikning innebär inte att vare sig staten eller Europadomstolen erkänner att en kränkning föreligger. Men Centrum för rättvisa har granskat förlikningarna. Att döma av de långa väntetider det handlade om i dessa fall samt det skadestånd som svenska staten "frivilligt" betalade ut är det tydligt att det handlar om kränkningar av artikel 6. Hade klaganden vägrat att förlikas skulle Europadomstolen med all sannolikhet också ha fällt svenska staten (en sammanställning av domarna och förlikningarna från Europadomstolen finns på www.centrumforrattvisa.se).

Domstolarna lever inte upp till sina egna mål

En granskning av Domstolsverkets årsredovisningar för åren 2000-2008 visar att domstolarna inte lever upp till sina egna mål om handläggningstider och att de i många fall inte klarar Europadomstolens krav i denna del.

Verksamhetsmålen under de närmaste åren är enligt regeringen att huvuddelen (75 procent) av brottmålen inte bör ta längre tid än 5 månader och huvuddelen av tvistemålen inte bör ta längre tid än 7 månader att avgöra i tingsrätt respektive hovrätt. Huvuddelen av målen i läns- och kammarrätterna bör inte ta längre tid än 6 månader att avgöra i respektive instans.

Av årsredovisningarna för 2007 och 2008 framgår att inget av domstolsslagen (tingsrätter, hovrätter, Högsta domstolen, länsrätter, kammarrätter och Regeringsrätten) levde upp till verksamhetsmålen under dessa år.

Problemet med långa väntetider i domstolarna har uppmärksammats på olika håll och stora satsningar för att minska väntetiderna har gjorts. Under 2008 minskade väntetiderna med i snitt 1 månad vilket är en positiv trend. Handläggningstiderna ligger dock fortfarande långt ifrån Regeringens verksamhetsmål.

Av Domstolsverkets egen statistik framgår att vid vart och ett av åren 2000-2008 har 23 000 till 28 000 fall fått vänta mer än 12 månader i en instans. Vid utgången av 2008 hade 23 361 mål legat i mer än 1 år i en instans. Vid samma tidpunkt hade 2 974 ärenden legat mer än 3 år i en instans. Detta ska inte bara ses mot bakgrund av domstolens egna verksamhetsmål. Dessutom innebär det att svenska domstolar i mer än 23 000 fall förra året missade att leva upp till Europadomstolens tumregel för handläggningstider, som är 1 år per instans.

Omfattande JO-kritik

Centrum för rättvisa har gått igenom samtliga ämbetsberättelser från JO från 2000 till 2008 och samtliga beslut där JO kritiserat tingsrätter för långsam handläggning från 1 januari 2006 t.o.m. 31 december 2008. JO har gång på gång riktat skarp kritik mot långsamma handläggningstider i såväl förvaltningsdomstolarna som i de allmänna domstolarna. JO har även genomfört egna granskningar av enskilda domstolar med fokus på tingsrätterna. En del tingsrätter förmår hålla tidsramarna mer eller mindre, medan det i många fall helt verkar ha havererat och handläggningstiderna för både brott- och tvistemål är enligt JO helt oacceptabla. Brotten hinner preskriberas innan parterna ens kallas till huvudförhandling och tvistemål ligger helt utan åtgärd i flera år.

JO har vid flera tillfällen uppmärksammat de långa väntetiderna i Regeringsrätten. Centrum för rättvisa har genomfört en egen granskning av Regeringsrätten. Granskningen har omfattat alla mål från och med den 1 oktober 2003 till och med den 31 december 2008.

Denna genomgång ger vid handen att totalt 1 732 mål av den här slaget har legat i Regeringsrätten och väntat på beslut om prövningstillstånd i mer än 1 år 11 månader. I dessa mål har Regeringsrätten dessutom inte vidtagit någon som helst handläggningsåtgärd under mer än 9 månader. Det är Centrum för rättvisas bedömning att det i samtliga dessa fall har varit för långa handläggningstider i strid med artikel 6 i Europakonventionen och att de drabbade har rätt till skadestånd.

Ett regionalt perspektiv – det drabbade Göteborgsområdet

När landets högsta instanser har för långa väntetider sätter det lock på hela rättskedjan. När dessutom underinstanserna har för långa väntetider blir situationen alarmerande. Det blir lönlöst att över huvudtaget vända sig till domstol.

Två av landets domstolar med längst väntetider finns i Göteborgsområdet. Bortsett från att Hovrätten i Västra Sverige är den hovrätt med kortast väntetider i landet vad gäller tvistemål är samtliga domstolar i Göteborgsområdet sämre än snittet i landet. Med detta som utgångspunkt har Centrum för rättvisa tillsammans med en grupp juridikstudenter vid Göteborgs universitet valt att göra en närmare granskning av domstolarna i området. Granskningen har omfattat fem domstolar:

- [Tingsrätten i Göteborg](#)
- [Tingsrätten i Mölndal](#)
- [Hovrätten för Västra Sverige](#)
- [Länsrätten i Göteborg](#)
- [Kammarrätten i Göteborg](#)

Jämförelse av väntetider i de olika domstolsslagen i Göteborgsområdet

(Den domstol med längst väntetider betraktas som sämst i sitt slag)

Domstol	Plats i landet	Handläggningstid 2008 (av 75 % av alla mål enligt domstolverkets statistik)
Göteborgs tingsrätt* (brottmål)	Sämst i landet	10,8 månader
Göteborgs tingsrätt* (tvistemål)	9:e sämst i landet	7,4 månader
Mölnbals tingsrätt* (brottmål)	10:e sämst i landet	6,2
Mölnbals tingsrätt* (tvistemål)	14:e** sämst i landet	6,7
Hovrätten för Västra Sverige* (brottmål)	3:e sämst i landet	7,5 månader
Hovrätten för Västra Sverige* (tvistemål)	Bäst i landet	6,7 månader
Länsrätten i Göteborg*	8:e sämst i landet	9,6 månader
Kammarrätten i Göteborg*	Sämst i landet	12,5 månader

*Det finns totalt 50 tingsrätter i Sverige, 5 hovrätter, 23 länsrätten och 4 kammarrätter

**delad 14:e plats

Granskningen av de äldsta fallen i Göteborgsområdet som Centrum för rättvisa gjort tillsammans med studenterna i Göteborg har omfattat två led:

- En granskning av samtliga mål som under 2008 till och med 15 mars 2009 hade fått vänta i mer än 2 år.
- Vid en genomgång av de 25 äldsta målen i var och en av de granskade domstolarna (totalt 125 mål) har vi utvärderat om:
  - Rätten till rättegång inom skälig tid enligt artikel 6 i Europakonventionen är tillämplig dvs. om målet gäller en civil rättighet eller skyldighet eller en anklagelse om brott.
  - Om domstolen alternativt staten kan hållas ansvarig för den långa väntetiden eller om klagande fördröjt processen själv eller målets komplexitet kan förklara den långa handläggningstiden.

Under 2008 fram till den 15 mars 2009 har totalt 1 371 fall fått vänta mer än 2 år i en instans i någon av domstolarna i Göteborgsområdet. Europadomstolens tumregel är att ett mål ska avgöras inom 1 år i en instans. Regeringens målsättningar är att målen i regel ska handläggas inom 5 till 7 månader. Det är därför anmärkningsvärt att ett så stort antal mål har väntat i mer än 2 år i en instans. Centrum för rättvisas resurser att granska dessa 1 371 fall närmare är begränsade. Det kan dock inte uteslutas att många av dessa utgör en kränkning av rätten till rättegång inom skälig tid.

En närmare genomgång av de 25 äldsta målen i var och en av de granskade domstolarna (totalt 125 fall) visar att rätten till rättegång inom skälig tid enligt artikel 6 i Europakonventionen kränkts i 73 fall. Med andra ord utgör 3 av 5 fall en kränkning av Europakonventionen. I de fall där Centrum för rättvisa bedömt att en kränkning inte föreligger har den enskilde parten på olika sätt bidragit till den utdragna väntetiden. I en del brottmål har den tilltalade lämnat landet eller insjuknat i en allvarlig sjukdom. I andra fall har anstånd begärts upprepade gånger. Andra fall har varit av ovanligt komplex natur och berott på utgången i andra pågående mål. Den omständigheten att en part fördröjt processen medför inte automatiskt att en kränkning inte föreligger. Domstolarna har fortfarande en skyldighet att påskynda processen.

Skulle samtliga i de 73 drabbade fallen begära skadestånd om 1 000 euro för varje år av väntan när man ansemliga summor som staten är skyldig att betala ut i skadestånd. Adderar man det totala antalet år i de 73 fallen rör det sig om totalt 445 år. Multipliceras 445 år med 1 000 euro blir summan 445 000 euro eller närmare 4,5 miljoner kronor.

Mål som väntat mer än 2 år i en instans

Domstol	Antal mål som under 2008 fram till 15 mars 2009 väntat mer än 2 år	Antal mål avgjorda under 2008 fram till 15 mars 2009
Göteborgs tingsrätt	825	8 742
Mölnbalds tingsrätt	78	1 909
Hovrätten för Västra Sverige	17	2 803
Länsrätten i Göteborg	222	9 395
Kammarrätten i Göteborg	229	9 823
Totalt:	1 371	32 672

Göteborgs tingsrätt

Göteborgs tingsrätt är enligt Domstolsverkets statistik den tingsrätt med längst väntetider i landet vad gäller brottmål. Beträffande väntetiden i tvistemål är Göteborgs tingsrätt den 9:e sämsta tingsrätten i landet.

Under 2008 fram till 15 mars 2009 var antalet mål äldre än 2 år över 800 fall vilket även i förhållande till tingsrättens arbetsbörda är en mycket hög siffra. Nästan var tionde fall får vänta mer än 2 år i Göteborgs tingsrätt. Det är också oroväckande att antalet har ökat. Under 2008 avgjordes 311 mål som var äldre än 2 år. Idag finns 514 öppna mål som är äldre än 2 år.

Vid en genomgång av de 25 äldsta målen i Göteborgs tingsrätt kan man konstatera att det stora flertalet gamla mål handlar om konkurser. Närmare bestämt 18 av de 25 äldsta målen handlar om konkurser. Flera av dessa har tagit mer än 10 år. Det äldsta konkursmålet är mer än 17 år gammalt.

Fem av de 25 äldsta målen gäller grova brott såsom mord, grov misshandel och grovt skattebrott. I en del av dessa kan vare sig domstolen eller staten lastas för den långa väntetiden, t.ex. i ett fall där den tilltalade lämnat landet eller drabbats av hjärtinfarkt.

Centrum för rättvisa har gjort bedömningen att 22 av de 25 äldsta fallen innebär att rätten till rättegång inom skälig tid har kränkts. Domstolen borde i dessa fall handlagt målet snabbare. I vissa av fallen borde en annan statlig eller kommunal myndighet ha agerat snabbare t.ex. åklagaren eller polisen. I dylika fall kan inte domstolen lastas för väntetiden men staten kan fortfarande hållas ansvarig.

I de 22 målen där en kränkning av artikel 6 bedöms föreligga har väntetiden i tingsrätten varit mellan 8 och 17 år. En sammanslagning av alla år i samtliga 22 fall skulle det motsvara drygt

270 år av oskälig väntetid. Skulle varje drabbad utnyttja sin rätt att begära skadestånd om 1 000 euro per handläggningsår skulle beloppet uppgå till mer än 2,7 miljoner kronor.

Mölnads tingsrätt

Trots att väntetiderna i Mölnads tingsrätt är något bättre än i Göteborgs tingsrätt hamnar domstolen bland de 15 sämsta tingsrätterna i landet (det finns totalt 50 tingsrätter). 78 mål har under 2008 fram till 15 mars 2009 fått vänta i mer än 2 år.

7 av de 25 äldsta målen gällde konkurser medan 8 gällde olika brottmål såväl grov brottslighet liksom mord och narkotikabrott som lindrigare brott liksom fortkörning.

De 25 äldsta målen har legat i tingsrätten mellan 2,5 år och drygt 6 år. Centrum för rättvisa har gjort bedömningen att rätten till rättegång inom skälig tid kränkts i 15 av de 25 fallen. Om varje drabbad skulle begära skadestånd om 1 000 euro för varje år av väntan skulle det totala beloppet för samtliga 15 fall uppgå till mer än 520 000 kronor.

Hovrätten för Västra Sverige

Hovrätten för Västra Sverige tillhör landets domstolar med korta väntetider. Vid handläggningen av tvistemål är det till och med den hovrätten i landet som har kortast väntetider.

Flera av domstolarna har under 2008 lyckats avgöra många av de äldre målen. Hovrätten har idag endast 4 öppna mål som väntat längre än 2 år. Under 2008 avgjorde hovrätten 13 mål som hade väntat i mer än 2 år.

Vid en granskning av de 25 äldsta målen i hovrätten bedömer Centrum för rättvisa att rätten till rättegång inom skälig tid kränkts i 3 av dessa. Samtliga är brottmål och präglas av långa perioder av inaktivitet från domstolens sida. Det finns inget som förklarar varför hovrätten i dessa fall inte vidtagit någon åtgärd under perioder mellan 6 månader och över 1 år. Den totala handläggningstiden i dessa mål uppgår till drygt 7 år. Skulle de drabbade begära skadestånd om 1 000 euro per handläggningsår skulle skadeståndet uppgå till över 70 000 kronor.

Länsrätten i Göteborg

Länsrätten i Göteborg rankar sig, enligt Domstolsverkets statistik som den 8:e sämsta länsrätten i landet av totalt 23. Det stora flertalet mål som väntat länge i länsrätten handlar om olika skattefrågor. Rena skattefrågor faller utanför artikel 6 tillämpningsområde och har därför lämnats utanför denna granskning.

Även Länsrätten i Göteborg avslutade ett stort antal av de gamla målen under 2008. Av de 222 mål som väntat mer än 2 år i länsrätten avgjordes 150 under 2008. 72 av dessa väntar fortfarande på att avgöras.

De 25 äldsta målen har legat i länsrätten mellan 2,5 år och 6 år. Centrum för rättvisa har gjort bedömningen att rätten till rättegång inom skälig tid kränkts i 15 av de 25 fallen. Om varje drabbad skulle begära skadestånd om 1 000 euro för varje år av väntan skulle det totala beloppet för samtliga 15 fall uppgå till mer än 580 000 kronor.

Kammarrätten i Göteborg

Kammarrätten i Göteborg är den av landets fyra kammarrätter som har längst väntetider. Kammarrätten i Göteborg avslutade ett stort antal av de gamla målen under 2008. Av de 229 mål som väntat mer än 2 år i kammarrätten avgjordes 187 under 2008. 42 av dessa väntar fortfarande på att avslutas.

Av de 25 äldsta målen kan man konstatera att de äldsta målen i huvudsak gäller skattetillägg och olika därtill knutna frågor. De 25 äldsta målen har legat i kammarrätten mellan 2,5 år och knappt 4 år. Centrum för rättvisa har gjort bedömningen att rätten till rättegång inom skälig tid kränkts i 18 av de 25 fallen. Om varje drabbad skulle begära skadestånd om 1 000 euro för varje år av väntan skulle det totala beloppet för samtliga 18 fall uppgå till mer än 560 000 kronor.

Slutord

“Justice delayed is justice denied.”
– William Gladstone

Denna granskning visar att, trots satsningar och vissa förbättringar av handläggningstiderna under 2008, är problemet med oskäligen långa väntetider i svenska domstolar fortfarande mycket omfattande. Inte ett enda domstolsslag levde upp till sina verksamhetsmål under 2008. I fler än 23 000 fall uppfyller domstolarna inte Europadomstolens krav på handläggningstider i en instans.

Domstolarna i Göteborgsområdet har, bortsett från Hovrätten för Västra Sverige som tillhör landets snabbaste domstolar, väldigt långa väntetider. Göteborgs tingsrätt och Kammarrätten i Göteborg är de av landets domstolar med längst väntetider.

Sammantaget riskerar detta att underminera förtroendet för rättsväsendet och hota rättssäkerheten för var och en. Dessutom blir kostnaderna på det mänskliga planet höga när enskilda tvingas vänta i åratal på besked i viktiga rättssaker.

Det följer av Europadomstolens och Högsta domstolens praxis att enskilda som får sin rätt till rättegång inom skälig tid kränkt i Sverige har rätt till skadestånd i en nationell domstol eller hos Justitiekanslern.

Bara genom att granska de 25 äldsta målen i varje domstol, en lätt skrapning på ytan, kan Centrum för rättvisa konstatera att staten i de fallen skulle ha ett skadeståndsansvar på över 4,5 miljoner kronor. 1 371 fall har fått vänta i mer än 2 år. Hur många av dessa utgör en kränkning av Europakonventionen och hur mycket skadestånd har de drabbade rätt till? Vem ska betala räkningen?

Det är mot denna bakgrund viktigt att det inte stannar vid en i och för sig berättigad debatt om statistik. Om det ska bli någon ändring måste konkreta missförhållanden granskas, enskilda informeras om sina rättigheter samt domstolars kränkningar av rätten till rättegång inom skälig tid prövas rättsligt och resultera i ordentliga skadestånd till dem som drabbas.

Referenser

- Domstolsverkets årsredovisningar från 2000 till 2008 finns att ladda ner eller beställa på www.dom.se
- Justitieombudsmannens ämbetsberättelser från 2000 till 2008 finns att ladda ner på www.jo.se
- Europadomstolens domar och förlikningar finns att ladda ner på Europadomstolens databas "hudoc" www.echr.coe.int en lista över samtliga domar och förlikningar avseende långsam handläggning mot Sverige de senaste 10 åren Finns att ladda ned på www.centrumforrattvisa.se.
- Rapporten Length of court proceedings in the member states of the Council of Europe based on the case law of the European Court of Human Rights, CEPEJ (2206) 15, från den 8 december 2006 Finns att ladda ned på Europarådets hemsida www.coe.int
- SOU 2008:16 Förtursförklaring i domstol
- Underlag från Regeringsrätten i form av dagboksblad (en "logg" som domstolens upprättar i varje enskilt fall)
- Underlag från domstolarna i Göteborgsområdet i form av dagboksblad och ärendeförteckningslistor